

Gyűjtőköri Szabályzat

A könyvtár típusa, nagysága, feladatköre, munkaszervezete

Az Arany János Községi Ház és Városi Könyvtár összevont intézményként Gyál Város nyilvános közkönyvtára, a város központjában az Arany János Községi Házzal szervezetileg egy intézményt alkotva közművelődési feladatokat lát el.

Könyvtárunk települési feladatkörű, általános gyűjtőkörű közkönyvtár a város és vonzáskörzetének könyvtári ellátásáért felelős. Feladatait felnőtt- és gyermekrészleg, valamint helytörténeti gyűjtemény működtetésével látja el.

A könyvtár környezete

Gyál 1997 óta város, lakosainak száma: 25631 fő /2017. december 31. adat/ Oktatási intézmények a városban: 3 általános és 1 középfokú oktatási intézmény, 1 zeneiskola található a településen. Iskolai könyvtár mindegyik intézményben működik.

A könyvtár állománya, feladata, működése

A könyvtári állományt közel hatvanezer dokumentum alkotja. A gyűjtemény nagy része a felnőtt könyvtárban található, melyben közel azonos számban szerepel szépirodalom és szakirodalom. A gyermekkönyvtár állományát, - mely nagyjából 20%-a a teljes állománynak - mesék, képeskönyvek, ifjúsági szépirodalom és szórakoztató irodalom, valamint tudományos- ismeretterjesztő könyvek alkotják. Mindkét részlegen van kézikönyvtári gyűjtemény, mely helyben használható. A könyvek mellett 84 fajta folyóirat, 294 darab hangos könyv és 65 darab DVD áll a látogatók rendelkezésére. /2017. december 31. adatok/

Az intézmény nyilvános közkönyvtárként általános gyűjtőkörű könyvtár, települési ellátási feladattal: gyűjteményével, ill. a magyar könyvtári rendszer szolgáltatásainak közvetítésével a város és környéke lakosságának könyvtári ellátását biztosítja.

Kiemelt feladatként gyűjti, őrzi, feldolgozza, és rendelkezésre bocsátja a városra vonatkozó szakirodalmat.

A könyvtár gyűjtőköre

A gyűjtőkörbe csak könyvtári használatra alkalmas formában megjelent dokumentumok tartoznak. Egyéni használatra kiadott művek (pl. munkafüzetek, „babakönyvek”, színezők, stb.) nem tartoznak a könyvtár gyűjtőkörébe. Spirálkötésű, sérülékeny formában kiadott műveket csak akkor szerzünk be, ha a helytörténeti külön gyűjteménybe kerülnek vagy kartográfiai kiadványok. Egy adott mű többféle hordozón is beszerezhető. Ha a gyűjtőkörbe tartozó dokumentumhoz melléklet is tartozik, akkor az is beszerzésre kerül.

A gyűjtés szempontjai:

1. formai

2. nyelvi

3. kronológiai

4. tartalmi szempontok

5. földrajzi szempontok

1. Gyűjtött dokumentumtípusok formai szempontból

1.1. Papíralapú dokumentumok: könyv, időszaki kiadvány, térkép, leporelló, aprónyomtatvány, kézirat és fénymásolat /csak helytörténeti jellegű/.

Szakedolgozat /csak Gyálról szóló vagy gyáli szerző által készített/.

1.2. Nem papíralapú dokumentumok: CD, DVD, illetve csak helytörténeti jellegű magnókazetta, videó kazetta.

2. Nyelv

Válogatva: magyar nyelven megjelenő dokumentumok; a világnyelvek tanulását segítő nyelvkönyvek, munkafüzetek, szótárak, hangzó dokumentumok.

Erősen válogatva: angol, francia, német, orosz, olasz, spanyol, latin, cigány nyelvű dokumentumok.

3. Kronológiai szempontok

Válogatva: napjaink, és az azt megelőző 10 év.

4. Tartalmi szempontok

4.1. Szépirodalom

A szépirodalmi művek a tartalmas kikapcsolódás, élményszerzés, szórakozás mellett az általános, középiskolai és felsőoktatási tanulást, ismeretszerzést is szolgálják. A gyűjtőkörbe a magyar és a világirodalom klasszikusai, mérvadó mai alkotók művei, új stílusokat, formákat képviselő alkotások, bestsellerek, lektűrök, népköltészeti alkotások tartoznak.

Antológiák, évkönyvek, gyűjteményes munkák: válogatva.

Az egyes nemzetekhez, népcsoportokhoz, nyelvterületekhez, stílusokhoz, alkotói csoportokhoz, irodalomtörténeti korszakokhoz, ünnepekhez, témákhoz, egy-egy időszakhoz kötődő művek: válogatva.

Kritikai kiadások: csak a magyar irodalom klasszikusainak alkotásaiból.

Életmű sorozatok: válogatva, csak azokat a műveket, amelyek a gyűjtőkör részei, figyelembe véve az adott mű már meg lévő példányszámait.

Kötelező olvasmányok: teljességre törekvően a helyi és környékbeli általános és középiskolák által kijelölt művek.

Képregény, manga: csak a műfaj klasszikusainak számító, mérvadó mai alkotások.

Kizárva: nyelvileg igénytelen, pornográf, durván brutális, szadista, erősen „kísérleti” jellegű, erősen szélsőséges nézeteket tükröző művek.

4.2. Ismeretterjesztő és szakirodalom

Az ismeretterjesztő és szakirodalom célja a tájékozódás, az „élethosszig tartó tanulás”, a korszerű ismeretek, információk megszerzésének segítése, a szabadidő hasznos eltöltéséhez, kikapcsolódáshoz kapcsolódó irodalom (utazás, hobbi stb.) biztosítása. A tanulást segítő irodalom a középiskolás és a felsőfokú képzésben résztvevők igényeit szolgálja, illetve ezekhez a tudásszintekhez igazodik.

Általános és középiskolai tankönyveket nem vásárolunk.

Kizárva: erősen hipotetikus művek, erősen szélsőséges nézeteket tükröző mű.

4.3. Sajtótermékek

Napilapok, hetilapok, folyóiratok, különszámok: válogatva a magyarországi, magyar nyelvű kínálatból a korszerű ismeretszerzést biztosító, a kikapcsolódáshoz, hobbihoz, az általános, a közép- és a felsőoktatáshoz, teljességre törekvően: a város és a vonzáskörzet életéhez köthető sajtótermékek.

Kizárva: nyelvileg igénytelen, erősen szélsőséges nézeteket tükröző propagandisztikus kiadvány.

4.4. Kartográfiai kiadványok

Válogatva: Közigazgatási és domborzati térkép, atlasz: világtlasz, Magyarország, Budapest, Magyarország megyéi, várostérképek / magyar és európai városok/ turistatérképek.

Történelmi atlasz, térkép: világtörténelem és Magyarország története.

Teljességre törekvően: Gyál és vonzáskörzete térképei.

4.5. Szoftver, adatbázis, prezentáció

Válogatva: a könyvtári munkafolyamatok, az olvasók által használt számítógépes szolgáltatások üzemeltetéséhez szükséges dokumentumok.

A könyvtár által digitalizált tartalmak. (pl. újságok, könyvtárhasználati prezentáció stb.)

4.6. Utolsó példány

Egy adott mű egy példányát az ismeretterjesztő irodalomból vagy a szépirodalomból. Ha egy műnek több kiadása van, akkor csak a legfrissebb kiadás utolsó példányát őrizzük meg.

Kizárva: avult tartalom, efemer szépirodalom.

5. Földrajzi szempontok

A gyűjtőkör kiterjed az egész magyar könyv- és dokumentumkiadásra és erősen válogatva a külföldön megjelent kiadványokra.

Példányszámok

Példányszámok kialakítása a már meglévő állomány, egy-egy mű kiadásai és a várható kereslet függvényében történik.

Könyvtárunk állományában az alábbi keretszámok a mérvadóak egy kiadásból:

Szépirodalom 1- 3 példány

Kötelező irodalom 1-5 példány

Ismeretterjesztő és szakirodalom 1- 2 példány

Helytörténeti irodalom 1 – 5 példány

Időszaki kiadványok 1 – 1 példány

Nem nyomtatott, nem papír alapú kiadványok: 1 példány

Megőrzési kötelezettség

Végleg: helytörténeti állomány; gyáli sajtótermékek; szakdolgozatok; dedikált példányok, könyvtárunk irodalmi /vers és prózaíró/ pályázatára beküldött kéziratos anyagok.

Tájékozódás és beszerzés forrásai

Beszerzés történhet vásárlással és ajándékozással.

Dokumentum beszerzéskor a könyvtár elsődleges tájékozási forrása az olvasói igények, az internetes könyváruházak, és egyéb terjesztői-kiadói reklámok.

Állományapasztás

A könyvtári állományapasztást a 3/1975. (VIII.17.) KM-PM együttes rendelet szabályozza.

A könyvtár az állomány nyilvántartásából a dokumentumokat:

- tervszerű állományapasztás során,
- természetes elhasználódás folytán,
- egyéb okból: megengedhető hiány (káló) kapcsán vezeti ki.

Kényszerű kiiktatás: a dokumentum megrongálódása, elvesztése, hiánya miatt

Tervszerű állományapasztás:

- tartalmi elavulás miatt
- ugyanazon mű újabb, korszerűbb kiadása jelenik meg
- használati igény csökkenése, vagy teljes hiánya miatt a példányszám egy része fölöslegessé vált
- duplumok nagy száma
- gyűjtőköri módosulás

Jogcímenként külön törlési jegyzék készül. A jegyzék tartalmazza a dokumentum leltári számát, címét, szerzőjét, darabszámát és értékét.

Könyvtári egységek – kölcsönözhető állomány

1. Felnőtt könyvtár

Szépirodalom:

Válogatva: a magyar nyelven megjelenő művek.

Erősen válogatva: eredeti nyelven angolul, franciául, németül, oroszul megjelenő művek.

Ismeretterjesztő és szakirodalom:

Válogatva: tudománytörténet, könyvtártudomány, médiaismeret, médiatörténet, filozófia, pszichológia, vallástudomány, vallástörténet, szociológia, szociográfia, belpolitika,

külpolitika, pedagógia, nevelés, közművelődés, néprajz, folklór, számítástechnika, természettudományok, mentálhigiéne, egészséges életmód, gyógyítás, művészettörténet, irodalomelmélet, magyar irodalomtörténet, útikönyvek, honismeret, életrajz, magyar történelem, ezoterika, közgazdaság, jog, műszaki tudományok, háztartás, mezőgazdaság, szervezés, marketing, nyelvtudomány, nyelvkönyvek, szótárak, egyes nemzetek irodalmának története, egyes országok történelme.

Erősen válogatva: egyes nemzetek irodalomtörténetéről, történelméről, honismeretéről szóló szakirodalom világnyelveken.

Időszaki kiadványok: válogatva.

Kizárva: mozgóképek, aprónyomtatvány, fénykép, fénymásolat, kézirat, szabvány.

2. Gyermek könyvtár

Szépirodalom

Válogatva: az óvodás és az általános iskolai korosztály számára befogadható magyar nyelven megjelenő alkotások, az egyes népek, nemzetek magyar nyelven megjelent népköltészeti alkotásai.

Kizárás: iskolai tankönyvek, munkafüzetek, színezők, feladatlapok, mosható babakönyvek.

Ismeretterjesztő irodalom

Válogatva: az óvodai és általános iskolai korosztály információszerzéséhez, tanulásához, tudásszintjükhöz igazodó, középiskolai felkészüléséhez kapcsolódó magyar nyelvű irodalom.

Időszaki kiadványok

Erősen válogatva: a magyar nyelven megjelenő, az óvodás és általános iskolás korosztály számára befogadható kiadványokból.

Kizárva: aprónyomtatvány, fénykép, fénymásolat.

Nem kölcsönözhető állományrészek

1. Olvasótermi állományok - kézikönyvek

Az olvasótermek állománya az általános, közérdekű és az egyes tudomány- és ismeretágakhoz kapcsolódó alapinformációkhoz való hozzáférést biztosítja.

1.1 Felnőtt könyvtár

Válogatva: általános, életrajzi és szaklexikonok, enciklopédiák, tudományterületek bibliográfiái, összefoglaló művei, monográfiák, adattárak, határozók, atlaszok, képzőművészeti albumok, világnyelvek és a latin nyelv nagy szótárjai, a magyar és a világnyelvek értelmező, etimológia, helyesírási szótárjai, repertóriumok magyar nyelven magyar nyelvű szépirodalmi gyűjteményes munkák (szöveggyűjtemény, ünnepek),

jogszabálygyűjtemények, statisztikai évkönyvek: a KSH által kiadott Statisztikai évkönyv, Demográfiai évkönyv, Területi statisztikai évkönyv, magyar népszámlálási adatok.

1.2. Gyermek könyvtár

Erősen válogatva: az általános iskolai korosztály számára szükséges és befogadható információkat tartalmazó magyar nyelvű általános, életrajzi és szaklexikonok, enciklopédiák, atlaszok, a magyar nyelv értelmező, helyesírási szótárai.

Magyar nyelvű szépirodalmi gyűjteményes munkák (szöveggyűjtemény, ünnepek).

2. Segédkönyvtár

Az adott területen folyó munkát segítő magyar nyelvű bibliográfia, szakirodalom, szabvány, jogszabálygyűjtemény nyomtatott vagy elektronikus formában.

2.1. Tájékoztató segédkönyvtár

Válogatva: a közkönyvtári, városi könyvtári munka minden területével, a magyar könyvtári rendszerrel kapcsolatos magyar nyelvű szakirodalom, a különböző szintű könyvtáros képzések tankönyvei, példatárai, a magyar könyvtáros szakmai egyesületek kiadványai, évkönyvei, a könyvtárban folyó munkafeladatok elvégzéséhez szükséges könyvtári szabványok.

Erősen válogatva: szakkönyvtárakat, községi, falusi könyvtárakat érintő szakirodalom.

2.2. Állományalakító segédkönyvtár

Válogatva: az állományalakító és feltáró munkához szükséges magyar nyelvű szakirodalom, könyvtári szabványok.

2.3. Gyermekkönyvtári segédkönyvtár

Válogatva: a gyermekkönyvtári munkát segítő könyvtári szakirodalom.

3. Helyismereti külön gyűjtemény

Adott településen működő közkönyvtár felelős a településre vonatkozó információk összegyűjtéséért, feltárásáért, megőrzéséért és szolgáltatásáért. A helyismereti gyűjtőmunka Gyál város életéhez, történetéhez köthető, a nyilvánosság számára megjelentetett információk, ill. dokumentumok gyűjtésére és a helyi alkotók műveire terjed ki. A könyvtár irodalmi /vers és prózairó/ pályázatára beküldött kéziratok szintén a helyismereti gyűjtemény részét képezik.

Egyes esetekben nem publikus anyagok is a helytörténeti gyűjtemény részeit alkothatják.

Vonzáskörzethez tartozó települések: Felsőpakony, Alsónémedi, Ócsa, Vecsés.

3.1. Szépirodalom

Teljességre törekedve: megyei és a helyi antológiák, helyi szerzők alkotásai, amelyeket az adott településen alkotott, függetlenül a tartalomtól.

Válogatva: nem helyi szerzők, tartalmában a településekhez köthető alkotásai.

3.2. Ismeretterjesztő és szakirodalom

Teljességre törekedve: monográfiák, bibliográfiák, konferenciaanyagok, adattárak, tanulmányok, újságcikkek, amelyek a városhoz köthetők.

Válogatva: Pest megyével kapcsolatos dokumentumok.

3.3. Időszaki kiadványok

Teljességre törekedve:

- a városban megjelenő újságok, folyóiratok, kivétel a hirdetési újságok,
- iskolai és kulturális kiadványok

Válogatva:

- Pest megyei, kistérségi, városi statisztikai évkönyv,
- a vonzáskörzet településeiben megjelenő helyi újságok, folyóiratok,
- Gyál és a vonzáskörzethez tartozó települések közigazgatási, domborzati térképei, atlaszai.

3.4. Önkormányzati értesítők, jegyzőkönyvek - Csak Gyálra vonatkozóan gyűjtjük:

Teljességgel: közgyűlések jegyzőkönyvei nyomtatott formában öt évig,

Hatályos önkormányzati rendeletek, határozatok

Intézményünk életével foglalkozó beszámolók, tervek

3.5. Kéziratok, szakdolgozatok

Teljességre törekedve:

- a Gyálra vonatkozó szakdolgozatok, valamint gyáli szerzők szakdolgozatai bármely témában
- a gyáli könyvtár éves beszámolóit, munkaterveit
- helyi szerzők, a város életében meghatározó szerepet játszó személyek visszaemlékezései
- teljes egészében Gyál intézményeinek történetével, működésével kapcsolatos szakdolgozatok

3.6. Aprónyomtatványok

Teljességre törekedve: az Arany János Községi Ház és Könyvtár kiadványai, plakátjai.

3.7. Állóképek, fényképek,

Válogatva: városképek, közintézmények, közterületek, képzőművészeti alkotások, a könyvtár életével kapcsolatos képek, a könyvtár fotópályázatára beküldött képeket mind megőrizzük

3.8. Mozgóképek, filmek

Teljességre törekedve:

- helyi kábeltévé könyvtárral kapcsolatos anyagai (nem csak híryanag)
- nem helyi alkotók várossal kapcsolatos játék- és dokumentumfilmjei
- a várostörténettel kapcsolatos helyi konferenciák anyaga

3.9. Hangdokumentumok

Teljességre törekedve:

- helyi szerzők, a város életében meghatározó szerepet játszó személyek visszaemlékezései
- helyi alkotók, előadók zenei dokumentumai
- helyi rádiók hosszabb (nem hír jellegű) műsorai a könyvtárral kapcsolatban

3.10. A könyvtár kiadványai: Teljességgel gyűjtendők.